

**NEGALIŲ TURINČIŲ ASMENŲ CENTRO „KORYS“
FIZINIO IR PSICHOLOGINIO SMURTO PRIEŠ PASLAUGŲ GAVĖJUS IR FINANSINIO PIKTNAUDŽIAVIMO JŲ
ATŽVILGIU PREVENCIJOS PROCEDŪRŲ APRAŠAS**

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Negalių turinčių asmenų centro „Korys“ (toliau – Centro) fizinio ir psichologinio smurto prieš paslaugų gavėjus ir finansinio piktnaudžiavimo jų atžvilgiu prevencijos procedūrų aprašo (toliau – šio aprašo) tikslas- saugios aplinkos Centre kūrimas bei palaikymas.
2. Šis aprašas yra taikomas dienos socialinės globos, trumpalaikės socialinės globos (laikino atokvėpio), apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugų gavėjams.
3. **Smurtas**- daromas tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis (veiksmas) dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą, taip pat apribojama asmens laisvė. Smurto rūšys:
 - 3.1. **Fizinis smurtas** - kuomet kitas asmuo tyčia sukelia skausmą. *Pvz.- muša, purto, tempia už ausų ar plaukų, stumdo, spardo, trenkia ar kitaip sukelia fizinį skausmą.*
 - 3.2. **Psichologinis smurtas** -kai kitas asmuo tyčia žemina, verčia jaustis nesaugiai, bando įbauginti, išgąsdinti. *Pzv.- jei kitas asmuo ant tavęs šaukia, gąsdina, grasina, įžeidinėja, negražiai vadina, varo iš namų, piktybiškai tavęs neišklauso, neteisusiai tave apkaltina.*
 - 3.3. **Seksualinis smurtas** –reikalavimas ar įkalbinėjimas dalyvauti seksualiniuose veiksmuose prieš asmens valią arba siekimas pasinaudoti asmens ribotu suvokimu ar bejėgiškumu. *Pvz.- kitas žmogus tave liečia ir tai tave verčia jaustis nejaukiai, prašo, kad tu paliestum kitą žmogų. Liečia tavo intymias vietas, arba prašo, kad tu paliestum. Prašo išsirengti, atsiųsti tavo nuogo (-os) nuotrauką, arba siunčia ją tau. Siūlo glamonėtis už pinigus, daiktus arba grasina.*
 - 3.4. **Finansinis piktnaudžiavimas (smurtas)** – jei iš asmens atimami ar išviliojami pinigai, kiti vertingi daiktai, maistas. *Pvz. – kitas asmuo verčia prašyti pinigų, verčia “padovanoti” asmeninį žmogaus turtą ar slapta išvilioja turtą, vertingus daiktus.*
 - 3.5. **Smurtas artimoje aplinkoje** - bet koks fizinis, psichologinis, seksualinis, finansinis smurtas, kai smurtiniai veiksmai yra padaromi tarp tėvų, vaikų, brolių, seserų ir kitų pažįstamų asmenų aukos gyvenamoje erdvėje.
4. **Prevencija** – tai priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią (neatsirasti) visų rūšių smurtui.

II SKYRIUS. PRIEMONĖS SMURTO IR FINANSINIO PIKTNAUDŽIAVIMO PREVENCIJAI

5. Darbuotojų taikomos prevencinės priemonės:
 - 5.1. Vidaus darbo taisyklių, pareigybių aprašymų, Etikos taisyklių bei Lankytojų (paslaugų gavėjų) teisių nuostatų laikymasis;
 - 5.2. Informacijos rinkimas ir pastovus stebėjimas apie paslaugų gavėjų emocinės ir fizinės sveikatos būklę bei tarpusavio santykius;
 - 5.3. Paslaugų gavėjų sveikatos būklės nuolatinis stebėjimas. Pastebėjus pokyčius, paūmėjimus, pasitarti su skyriaus vedėja;
 - 5.4. Nuolatiniai pokalbiai Savose grupelėse apie smurto atpažinimą ir veiksmus, jį atpažinus;
 - 5.5. Paslaugų gavėjų artimųjų informavimas apie pinigų poreikį bendroje Centro veikloje (išvykos ir pan), kuomet pinigai būna pas lankytojus, tik su darbuotojo priežiūra yra leidžiami ar naudojami;
 - 5.6. Savo elgesiu, kalbos tonu saugios psichosocialinės aplinkos užtikrinimas;
 - 5.7. Dalyvavimas mokymuose, skirtuose smurto atpažinimui ir rizikai mažinti;

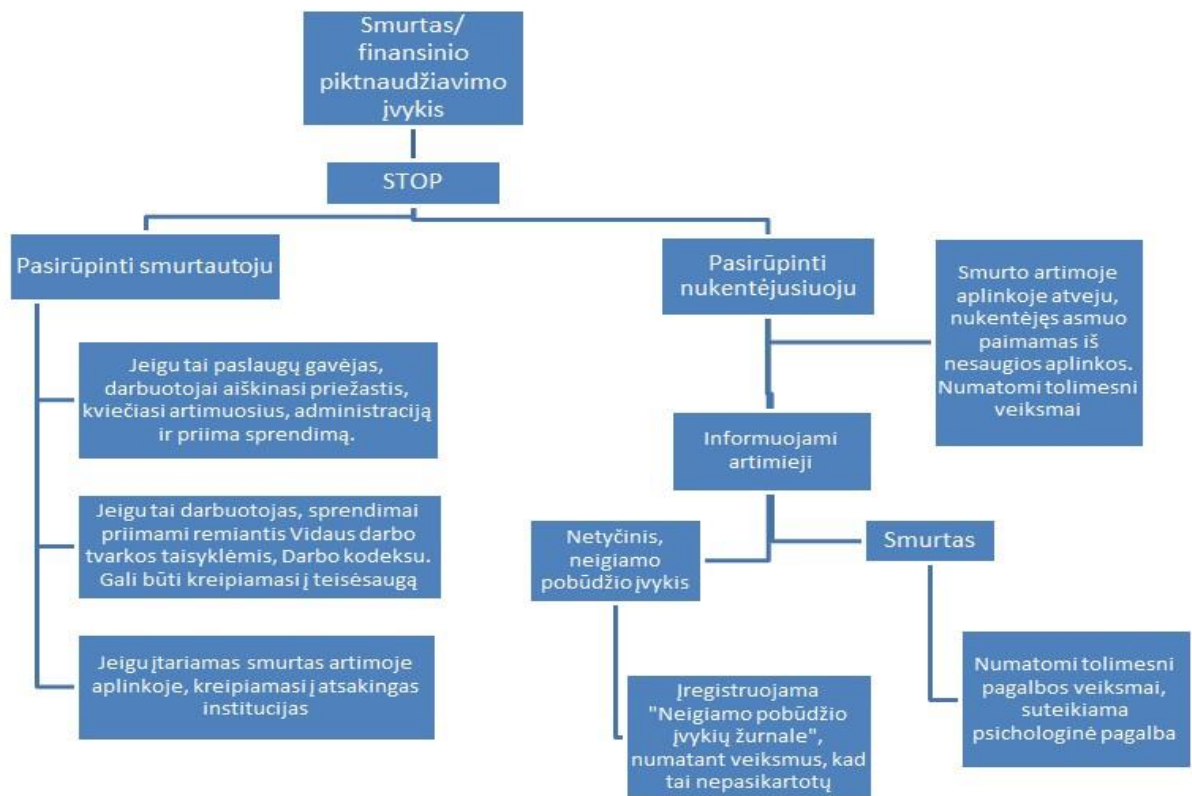
- 5.8. Dalyvavimas emocinės sveikatos stiprinimo mokymuose, supervizijose, relaksacijose;
- 5.9. pokalbis su tiesioginiu vadovu, jeigu kyla psichologinių sunkumų dėl darbo pobūdžio ar krūvio.
- 6. Paslaugų gavėjams taikomos prevencinės priemonės:
 - 6.1. Supažindinimas paslaugų gavėjui suprantama kalba su Klientų elgesio taisyklėmis, Etikos taisyklėmis bei Lankytojų teisėmis;
 - 6.2. Savo asmeninio turto saugojimas. Kai nėra reikalo, nesinešti ir kitiems nerodyti brangių ir vertingų asmeninių daiktų;
 - 6.3. Arčiausiai esančio darbuotojo informavimas iš karto, pastebėjus smurto atvejį;
- 7. Paslaugų gavėjų artimųjų taikomos prevencinės priemonės:
 - 7.1. Darbuotojų informavimas apie paslaugų gavėjo išsakytus nusiskundimus ir/ar pasikeitusį elgesį;
 - 7.2. Darbuotojų informavimas apie ant paslaugų gavėjo kūno pastebėtas mėlynas, žaizdas ;
 - 7.3. Darbuotojų informavimas apie namuose (ne Centre) įvykusius griuvimus, susižalojimus;
 - 7.4. Dalyvavimas artimųjų susirinkimuose.

Schema Nr.1. Smurto ir finansinio piktnaudžiavimo prevencija

III SKYRIUS. VEIKSMAI PASTEBĖJUS SMURTAŲ AR FINANSINĮ PIKTNAUDŽIAVIMĄ

- 8. Paslaugų gavėjas, pastebėjęs ar patyręs smurtą, nedelsiant praneša apie tai arčiausiai esančiam darbuotojui.
- 9. Darbuotojo veiksmai:
 - 9.1. Nedelsiant stabdo smurtą/ piktnaudžiavimą;
 - 9.2. Pasirūpina nukentėjusiuoju bei smurtautoju (jeigu tai įmanoma);
 - 9.3. Apie įvykį praneša tiesioginiam vadovui, kuris informuoja direktorių. Toliau priimami sprendimai pagal schemą Nr.2:

Schema Nr. 2

IV SKYRIUS. DARBUOTOJO VEIKSMAI AGRESIJOS PRIEŠ JĮ ATVEJU

10. Darbuotojas laikosi šių elgesio strategijų:

- 10.1. Prevencija – jeigu yra nors menkiausia tikimybė, kad paslaugų gavėjas gali būti agresyvus, darbuotojas negali likti vienas su juo;
- 10.2. Laukimas – kai paslaugų gavėjas agresyvumą išreiškia žodžiais, darbuotojas kantriai laukia, kol šis apsimamins, neskatinamas jo dar labiau užsiplieksti, nepriima pykčio asmeniškai ir kalba ramiu tonu;
- 10.3. Laikinas atsitraukimas – išlaiko saugų atstumą nuo paslaugų gavėjo ir būna arčiau durų atsukęs į paslaugų gavėją, nedaro staigių judesių, pagalvoja kur galėtų pasikvieti pagalbą, neišgąsdinant paslaugų gavėjo;
- 10.4. Dėmesio nukreipimas – atitraukia paslaugų gavėjo dėmesį nuo jį erzinančio šaltinio arba pakreipia kalbą visai kita, netikėta linkme;
- 10.5. Saugumo užtikrinimas – jeigu nepavyksta agresiją reiškiančio paslaugų gavėjo išvesti iš bendros patalpos nusiramimui, kiti darbuotojai turi užtikrinti kitų paslaugų gavėjų saugumą bei išlikti ramūs;
- 10.6. Jei kyla reali grėsmė paslaugų gavėjui sužaloti aplinkinius ir save, darbuotojas panaudoja agresijos valdymo technikas, siekdamas išvengti skausmo pats ir vengdamas jį sukelti paslaugų gavėjui. Jei sutramdymui reikalinga didesnė fizinė jėga, darbuotojas nedelsiant privalo kviešti kolegą, kad padėtų saugiai suvaržyti agresijos priepuolio ištiktąjį laikant jo rankas ir/ar kojas. Tik kritiniu atveju kreipiamasi į Bendrosios pagalbos tarnybą (112).

V SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Šis aprašas viešinamas Centro internetinėje svetainėje (www.nckorys.lt).
12. Kartą per metus šis aprašas yra peržiūrimas, tikslinamas ir aptariamasis su darbuotojais susirinkimo metu. Esant poreikiui, gali būti keičiamas ir dažniau.
13. Paslaugų gavėjai su šiuo aprašu turi būti supažindinami jiems suprantama kalba.